

Delo z mladimi v izrednih razmerah

O čem govori to poglavje?

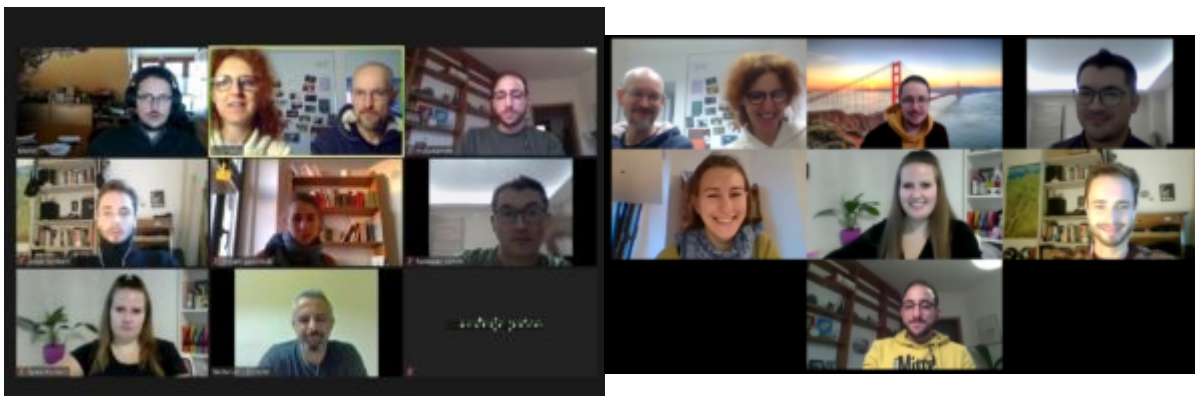
Projekt Animavision se je začel kmalu po prvem izbruhu koronavirusa leta 2020, ki je močno vplival na projektno delo. V tem poglavju mladinski delavci delimo svoje zgodbe o tem, kako smo se spopadali s situacijami in poskušali izvajati projektne dejavnosti in delo z mladimi v izrednih razmerah.

Ohranjanje motivacije in odpornosti

Mia Brunej

Ob prijavi projekta Animavision nismo pričakovali, da se lahko življenjske razmere in način dela tako hitro spremenijo. Rok za prijavo je bil malo pred prvim izbruhom koronavirusa leta 2020 in vse v projektu je bilo načrtovano s predpostavko, da se bo svet vsaj še nekaj let vrtel tako, kot smo bili vajeni pred epidemijo.

Vesela novica o odobritvi projekta je prišla po nekaj mesecih, ko je bilo že povsem jasno, da se bodo pandemične razmere nadaljevale in da projekta ne bomo mogli začeti in izvesti po »starem«. Zato je bilo treba odločitev sprejeti precej hitro. Ali naj preložimo ali naj se prilagodimo? Informacije, ki so prihajale iz nacionalne agencije projekta Erasmus+ na področju mladine, so nas prepričale, da je izvedba možna. Zato smo se odločili, da poskusimo. Čeprav je to pomenilo, da bomo z mladimi večinoma delali prek spleta in se z mednarodnimi partnerji srečevali večinoma v internetnem okolju, ne da bi se lahko o stvareh pogovarjali osebno. To je pomenilo tudi, da se ne bomo osebno spoznali v okviru večdnevni usposabljanj, ki velikokrat prinesejo nove ideje, ki jih lahko hitro in naravno vključimo v prihodnje delo. Toda nekateri znotraj projektne skupine smo se poznali že od prej in čutili smo, da ni čas, da bi stvari izpustili iz rok. Ravno nasprotno. Čas je bil, da jih še trdneje primemo v roke, ostanemo aktivni in pozitivni ter poskušamo vključiti čim več mladih. Za mlade je bilo to še posebej pomembno, saj so bili – zaradi epidemije koronavirusa – ena od skupin, ki so bile najbolj prikrajšane za normalno življenje.

Dve od treh usposabljanj za mladinske delavce sta potekali prek spleta

Prvi meseci projekta so bili namenjeni usposabljanju mladinskih delavcev, nakupu potrebne opreme za testiranje z mladimi in določitvi jasnega načrta za pisanje intelektualnega rezultata, dodatnih poglavij tega video učbenika, ki ga pravkar berete. Presenetilo nas je, kako dejansko deluje spletno sodelovanje. Bilo je drugačno od različice »v živo«, vendar nam je ponudilo nove možnosti. Postalo je povsem jasno, da so nekateri deli sodelovanja v spletnem okolju včasih precej produktivnejši. Če si lahko čas in dejavnosti prerazporediš glede na svoje potrebe, je to lahko precej osvežujoče in manj zamudno kot osebno srečanje v drugi državi. Tudi deljenje zaslona in spletna izmenjava zapiskov lahko pripomoreta k predstavitvi nekaterih dejstev na zelo dober način. Seveda osebnih srečanj prostovoljno ne bi zamenjali za spletna, vendar smo lahko izkoristili pozitivne strani, ki jih ponuja digitalni svet.

Ko pa smo začeli delati in preizkušati nove metode z mladimi, pa so se te pozitivne izkušnje prevesile v bolj negativne. Medtem je namreč spletno življenje za več mesecev postalo naša in njihova norma, šole so bile zaprte, popoldanske dejavnosti so se popolnoma ustavile. S partnerskimi organizacijami smo se pogosto pogovarjali, kako nenavadno je, da smo še pred meseci skušali mlade z našimi dejavnostmi odvrniti od pametnih telefonov in interneta. Zdaj pa je prišel čas, da jih spodbudimo, naj se večino časa povezujejo in uporabljajo še več funkcij, ki jih pametni telefoni ponujajo, kot prej.

Na začetku ni bilo lahko, nihče ni znal zares dobro uporabljati spletnih orodij. To je bila zagotovo prva ovira. Na srečo je v Sloveniji v tistem času večina mladih že imela pametni telefon. Vendar ni bila oprema tista, ki je bila glavna prednost (ali ovira) pri vključevanju, temveč je bil dostop do informacij in tudi motivacija. Včasih smo hodili po ulicah, kjer so se mladi še vedno zadrževali po spletni šoli, in jih (z varne razdalje) spodbujali, naj se pridružijo našim spletnim delavnicam. Z njimi smo komunicirali tudi prek različnih kanalov, prek družbenih medijev, elektronske pošte, SMS-sporočil, telefonskih klicev ter prek učiteljev in staršev. Občasno smo komunicirali tudi osebno, ena na ena.

Na začetku se je vse skupaj zdelo čudno in nenaravno, vendar je bil to edini način. In menili smo, da je to pomembno. Izjemno pomembno je bilo za mlade, da se niso zaprli vase, da so se lahko srečali, da smo se lahko pogovarjali tudi o temah, ki niso neposredno povezane z delavnico, da smo dobili občutek, ali so v redu, in podali predloge, kaj storiti, če niso. Vendar praktični »filmski« rezultati delavnic niso bili ravno dobri. Brez osebne prisotnosti mentorja so se udeleženci lahko ukvarjali s teorijo, ne pa tudi s prakso. Zelo je primanjkovalo tudi motivacije, da bi se odmaknili od zaslona in nekaj počeli z rokami, kar se pri delavnicah v živo skoraj nikoli ne zgodi. Komunikacije med posamezniki in medsebojnega učenja ni bilo veliko. Kot mentorji smo morali zmanjšati svoja pričakovanja, razmišljati o poenostavitvi učnih orodij in ustvarjalnega procesa ter se še veliko bolj osredotočiti na pomen stika. Jasno je bilo, da to dolgoročno ni primeren način dela z mladimi, in mlajši ko so bili udeleženci, manj primeren je bil zanje.

V videoposnetku Po(ne)srečena čarovnija / (Un)fortunate magic LJJAMedia – lahko primerjate animacijo izdelano individualno doma (prvi del filma), in na delavnici »v živo« (drugi del filma).

Druga rešitev, ki smo jo našli, je bila, da smo nekatere dejavnosti prestavili na poletne počitnice. V tem obdobju omejitve zaradi boljše epidemiološke situacije niso bile tako stroge in smo se lahko srečevali zunaj. Poletne dejavnosti v projektu sprva niso bile načrtovane, vendar so se pokazale kot boljše različice spletne dejavnosti. Osebno kot mentorica takrat nisem veliko razmišljala o sebi in svojem položaju. Preprosto sem se prilagajala iz dneva v dan in poskušala vse organizirati tako, da bi stvari delovale. Ko pa se je strožje omejevanje končalo, sem si oddahnila in bila vesela, da to ni postalo naša dolgoročna resničnost.

Udeleženci pri urejanju videa v parku

Velika spodbuda za nadaljevanje dela za našo organizacijo je bil tudi stalen stik z mednarodnimi partnerji. Imeli smo redne spletne sestanke, ki smo jih običajno začeli s pogovorom o situaciji glede koronavirusa v posameznih državah, še preden smo začeli z dnevnim redom sestanka. Lepo in pomirjujoče je bilo videti druge mladinske delavce, ki so se dobro spopadali z razmerami. Drug drugega smo spodbujali, ko so bile v določeni državi visoke številke okuženih in stroge omejitve, ali ko se je komu od nas zataknilo pri delu. Bilo je tudi nekaj strahu in skrbi glede prihodnosti, ki smo si jih delili. Delili smo si tudi notranje informacije o razmerah v posameznih državah, ki smo jih lahko primerjali z informacijami, ki so nam jih posredovali mediji. Partnerstvo in skupne naloge so me motivirale ter mi dajale dodaten občutek smisla in usmeritve.

Ni sramotno govoriti tudi o našem – tu smo mišljeni mladinski delavci – občasnem pomanjkanju motivacije. Osebnostno sem morala kar nekaj energije vlagati v to, da sem bila motivirana za druge, da nisem obupala ter da sem ostala osredotočena in dejavna. Veliko sem hodila ven, v naravo, na svež zrak in se gibala ter se skušala izogniti nenehnemu toku težkih informacij, ki so jih včasih mediji še pretirano poudarjali. Dovolj je, če novice slišiš enkrat na dan, nič se ne spremeni, če jih spremljaš vsako uro. To bi mi lahko samo odvzelo motivacijo, da bi ostala dejavna in pozitivno naravnana. Naša organizacija je bila organizacija, ki je za projekt zaprosila in ga vodila ter bila odgovorna za nemoten potek, kar nam je predstavljalo še večjo odgovornost.

V tem času sem se dostikrat spomnila tudi zgodb, ki mi jih je pripovedovala babica, ko sem bila majhna, zgodb iz obdobja druge svetovne vojne. To obdobje je bilo za večino Evrope velika kriza in ta čas, se počasi izgublja v našem kolektivnem spominu. Kaj vse so morali premagati in s čim se spopasti! Tudi obdobje slovenske vojne in ločitve od Jugoslavije, ko sem bil najstnica in ko ni bilo interneta, ni bilo na voljo toliko različne hrane in izobraževanj, je bilo napeto. A ljudje so se znali prilagoditi, preživeti, najti upanje in se boriti za boljše čase. In takšni spomini ti podzavestno dajejo moč.

Vzporedno s številnimi priložnostmi in inovacijami predstavlja nevarnost za današnjo mladino tudi možnost večje planetarne (na primer okoljske in po izkušnjah tudi zdravstvene) in osebne krize ter vse več težav z duševnim zdravjem. Tempo življenja je hiter, svet pa izjemno zapleten in – kot smo videli v zadnjih letih – tudi ranljiv. Vsi, zlasti pa mladi, ki so odraščali v udobju, rastočem gospodarstvu in miru, se vsekakor soočajo z novo realnostjo in so morda manj opremljeni z odpornostjo in sposobnostmi preživetja kot generacije pred njimi. Ker izredne razmere morda niso enkratni dogodek v njihovem življenju, jim lahko tudi različni mladinski projekti pomagajo pri razvoju na različne načine in jih opolnomočijo, da se lažje soočijo s sedanjimi in prihodnjimi izzivi.

Ne obupajte in ostanite pozitivni

Ramazan DERIN

Ko so bili objavljeni rezultati prijave projekta in smo izvedeli, da je bil naš projekt sprejet, smo razumeli resnost pandemije, bili priča karantenskim praksam v svetu in razumeli, da se ta pandemija ne bo kmalu končala. Verjeli pa smo, da se bo pandemija vseeno hitreje končala in da se bo vse vrnilo v normalno stanje pred začetkom naših projektnih dejavnosti, z upanjem in občutkom olajšanja zaradi sprostitve ukrepov v poletnem obdobju. Vendar je prišel september, poletje se je končalo in nič se ni spremenilo, nasprotno, ukrepi so postali še bolj strogi. Po eni strani smo imeli pomisleke, kako bo projekt v takih razmerah potekal, po drugi strani pa smo bili neodločeni, ali bi projekt preložili ali ne. Vendar smo se kot projektni partnerji odločili, da bomo projekt izvedli ne glede na razmere. Ti pogoji so bili naslednji: avgusta in septembra 2020, ko se je naš projekt začel, so šole v Turčiji večinoma izvajale izobraževanje na daljavo, zvečer in ob koncih tedna je bilo prepovedano hoditi ven, kavarne, restavracije in nevladne organizacije so bile zaprte, prepovedano je bilo zbiranje. Podobno omejitvev sta imeli tudi naša koordinatorica projekta Slovenija in naša druga partnerica Nemčija. Vsi so imeli vprašanja o izvajanju projektnih dejavnosti v takšnih razmerah. Takšne izkušnje namreč še nismo imeli in neznank je bilo preveč. Vendar so nas naši projektni koordinatorji pomirili in prepričali, da se bomo potrudili po svojih najboljših močeh. Vsebina našega projekta je bila zame povsem nova in nisem imel nobenih predhodnih izkušenj na tem področju. Najprej smo se v tej temi poskušali izpopolniti prek interneta. Brali smo članke o stop animaciji, ki je tema našega projekta, gledali videoposnetke in poskušali snemati filme v tej tehniki. S projektnimi partnerji, ki imajo na tem področju več izkušenj, smo imeli spletna srečanja. Torej, namesto da bi obupali, smo nekako ukrepali. Napredovali smo, čeprav počasi. Ko smo v omejenem obsegu začeli z osebnim izobraževanjem na šoli, smo učencem predstavili projekt in jih poskušali vključiti vanj. Nato smo s temi učenci začeli izvajati redna spletna usposabljanja za stop animacijo. Čeprav se zdi zamisel preprosta, ni bilo tako enostavno izvajati projektnih usposabljanj za učence prek spleta. Na tej stopnji smo naleteli na nekaj težav in nekatere smo rešili, nekaterih pa nismo mogli. Sprva naši finančno prikrajšani učenci niso imeli računalnika ali dostopa do interneta, ali pa je bil njihov dostop do interneta zelo omejen, težave z dostopom do interneta pa so imeli tudi naši učenci, ki živijo zunaj mestnega središča. Pogosto so se spletnih usposabljanj lahko udeležili s pomočjo svojih družin ali svojih mobilnih telefonov. Ker je bil projekt za učence drugačen kot šolski predmeti, so bili učenci na začetku zelo navdušeni in visoko motivirani. Vendar sta se sčasoma ta želja in motivacija zelo zmanjšali. Za to je bilo nekaj razlogov. Prvič, učenci so vse predmete opravljali prek spleta na daljavo in tako intenzivno spletno usposabljanje jih je preobremenilo. Drugič, nenehno teoretično pojasnjevanje predmeta projekta stop animacija jih je dolgočasilo in zaradi tega so izgubili motivacijo. Poleg teoretičnega znanja so zdaj želeli videti in narediti tudi kaj praktičnega. Na tej točki smo gledali videoposnetke, povezane z našo temo, in doma snemali podobne videe, da bi bilo spletno usposabljanje prijetnejše. Včasih smo na učence pritiskali, da bi jih motivirali, včasih pa smo jim pustili prosto pot, da jim na usposabljanjih ne bi bilo dolgčas. To je bil proces, ki je zahteval zelo občutljivo ravnovesje. To nam je uspelo, saj so omejitve še vedno veljale. S septembrom 2021 pa so bile številne omejitve odpravljene in končno smo začeli z osebnim usposabljanjem. Ponovno smo učencem predstavili naš projekt in v naše študijske skupine vključili nove učence. V šoli smo zdaj lahko praktično snemali videoposnetke. Učenci so v tem procesu zelo uživali. Hitreje so se naučili veliko stvari. Prizadevali smo si, da bi bili bolj produktivni in motivirani, saj smo jim poskušali delovno okolje narediti čim bolj prijetno in udobno (nekaj glasbe, prigrizki in pijača). Na splošno se je ta metoda obnesla.

Druga dejavnost našega projekta je bila dejavnost usposabljanja za mladinske delavce. Imeli smo skupaj tri dejavnosti usposabljanja, dve v Nemčiji in eno v Sloveniji. Zaradi pandemičnih razmer pa smo dve od teh usposabljanj izvedli prek spleta. Ta spletna usposabljanja so se dejansko izkazala za bolj koristna, kot sem pričakoval. Poleg usposabljanja smo ustvarili zgodbo in scenarij za skupni animirani film ter razdelili prizore z razdelitvijo nalog. Nato smo septembra 2021, ko so omejitve popustile, končno lahko izvedli tretje usposabljanje

v Nemčiji. Zelo dobro je bilo, da smo se po dolgem času in spletnih srečanjih vsi skupaj zbrali in se iz oči v oči srečali z našimi projektnimi partnerji. Imeli smo priložnost posneti našo soustvarjeno zgodbo in nastal je čudovit animiran video. Mislim, da smo to dosegli s potrpežljivostjo, predanostjo in sposobnostjo vseh partnerjev, da premagamo težave.

Poleg tega smo te težave premagali s komunikacijo, ki so jo z nami ves čas pandemije vzpostavljali naši koordinatorji projekta. Na spletnih srečanjih, ki smo jih imeli redno vsak mesec, smo se pogovarjali o napredku projekta pa tudi o tem, kako poteka proces pandemije v naših državah, in vsi smo imeli raznovrstne težave. To je bilo nekaj, kar mi je bilo zelo prijetno in zaradi česar sem se dobro počutil. Menim, da se je na ta način med partnerji ustvarila močna vez. Kot mentor lahko rečem, da me je prav to motiviralo pri tem projektu. Vedno sem verjel, da bomo težave nekako premagali.

Na koncu lahko rečem, da smo težave v celotnem procesu premagali z dobro komunikacijo in odločnostjo, da nikoli ne obupamo. Ko začneš projekt, se boš soočil s težavami, vendar je pomembno, da nikoli ne obupaš in da te težave nekako premagaš skupaj z vsemi projektnimi partnerji ter z močjo in motivacijo, ki jo dobiš od njih.

Krize zahtevajo prilagajanje in inovativnost

Martin Kahles

Živim in delam v zvezni deželi Saška-Anhalt v Nemčiji. Še vedno se spominjam objave z začetka marca 2020, v katerem je bila Saška-Anhalt predstavljena kot edina zvezna dežela, kjer se lahko še vedno brez skrbi zabavate. V nasprotju z vsemi drugimi zveznimi deželami tu še niso odkrili primera virusa. Takrat se mi je to zdelo smešno, saj pandemija in njeni učinki zame niso bili oprijemljivi, situacija se mi je zdela nadrealistična.

Toda to se je hitro spremenilo. Število okuženih, bolnikov v bolnišnicah in na enotah intenzivne nege ter smrtnih primerov je hitro naraščalo. Čeprav so bila mnenja o tem, kako se spopasti z virusom, med resnimi nemškimi znanstveniki zelo različna, so se vsi strinjali, da Covid-19 predstavlja zelo resno grožnjo zdravju in življenju.

Poleg grožnje, ki jo je predstavljal sam virus, pa je bila zame veliko breme predvsem sprememba družbenega ozračja. Tako so se po vsej Nemčiji in tudi v mojem domačem mestu Halle (Saale) dokaj hitro pojavili protesti ljudi, ki so menili, da je virus prevara, ali pa so njegove učinke na zdravje zgolj primerjali z učinki gripe.

To različno dožemanje Covida-19 je bilo zame velik izziv, zaradi katerega sem se vsakodnevno počutil zelo negotovo. Včasih sem se tudi spraševal, ali politika in mediji kaj pretiravajo. Dolgo časa nisem poznal nikogar, ki bi zbolel za virusom Covid-19 ali celo umrl. Toda spomnil sem se, da ne poznam nikogar, ki bi umrl v prometni nesreči, in nikoli ne bi dvomil, da se prometne nesreče dogajajo.

Na koncu pa so bile prav virus Corona in posledično dolgoročne posledice Covida pri mladih in zdravih ljudeh iz mojega zasebnega okolja tiste, zaradi katerih sem začutil in razumel uničujoče učinke pandemije. Glede poostrenih higienskih predpisov in cepljenja me je znanost ponovno spravila ob pamet s tako imenovanim paradoksom preprečevanja. Paradoks preprečevanja pomeni, da se število bolezni in smrti ne povečuje, ker se proti temu izvajajo ukrepi, medtem ko nasprotniki ukrepov in cepljenja pravijo, da ne more biti tako hudo, ker so številke tako nizke.

Različna mnenja so prodrli tudi v moje zasebno okolje, zaradi česar so se poslabšali tudi zasebni odnosi. Ker so potekale le spletne vaje zбора, sem izgubil željo po petju. Posledično mi je manjkalo tudi potrebno ravnovesje v

poklicnem življenju.

Prav tako je postal vsakodnevni izziv, da se me nasprotna mnenja, ki so me dosegla prek medijev ali iz mojega osebnega okolja, ne bi preveč dotaknila, oziroma da bi se naučil pustiti nasprotna mnenja pri miru, ne da bi se nanje preveč čustveno odzval.

V izobraževalnih projektih WTV smo se na splošno v celoti preusmerili na spletne dejavnosti ali ponudili škatle z različnimi ustvarjalnimi dejavnostmi, ki smo jih razdelili po šolah ali prinesli otrokom in mladim domov. Naši različni podporniki so si želeli nadaljevati projekte tudi na druge načine, zato so nam pri tem svetovali in nas podpirali.

Tudi mi v ekipi Animavision smo se odločili, da ne bomo vrgli puške v koruzo in bomo nadaljevali.

Vendar smo glede izobraževalnega dela z otroki in mladimi za Animavision prek spletnih konferenc med prvim strogim zaprtjem javnega življenja hitro postali razočarani zaradi nezanesljive udeležbe. Otroci in mladi so bili brez vsakodnevnih struktur, in ker udeležba ni bila obvezna, za razliko od pouka, so udeleženci, ki so večinoma zmagali le z veliko truda, hitro izgubili motivacijo. Kljub temu nismo obupali, saj smo se zavedali, da je zlasti v času zaprtih šol in omejitev stikov še toliko bolj pomembno, da imajo otroci in mladi stik z nami ali z drugimi otroki in mladimi, četudi le prek spleta.

V veliko olajšanje nam je bilo, ko smo spet lahko izvajali projekte v naši ustanovi in v drugih otroških in mladinskih ustanovah ter šolah, kjer smo bili prisotni. Čeprav zaradi mask še ni bilo mogoče pogledati v obraz, je bilo to veliko olajšanje in je omogočilo delo z mladimi v majhnih skupinah ter osebno komunikacijo in podporo s strani nas.

Učenci med pandemijo ne izgubijo dobre volje

Stres, ki ga je pandemija povzročila mladim, je bil jasno opazen kljub ponovno pridobljeni možnosti neposrednega sodelovanja. Nadoknaditi so morali veliko snovi, še vedno pa so trpeli za posledicami omejitev, ki so prinesle primanjkljaj osebnih stikov in s tem povzročile tesnobo.

Zato smo se odločili, da bomo mladim dali več časa kot običajno pred pandemijo in jim omogočili, da ustvarjalno dejavnost razumejo kot obliko sprostitev, namesto da bi nanje izvajali časovne pritiske. Zdi se, da pritisk med pandemijo sploh ni pomagal, prej nasprotno.

Med projektnimi partnerji nam je redno spletno komuniciranje pomagalo, da smo ostali motivirani in nismo

obupali. V primerjavi s časom pred pandemijo smo si veliko več izmenjavali informacije o trenutnih razmerah in tudi o tem, kako smo se počutili, prav tako pa smo drug drugemu nudili veliko več podpore na osebni ravni. Dobro je bilo slišati, da se projektni partnerji v tujini spopadajo z bolj ali manj enakimi težavami kot mi.

In zelo sem bil vesel, da nam je konec avgusta/začetek septembra 2021 uspelo organizirati usposabljanje v Nemčiji, ki je projektnim partnerjem in drugim udeležencem usposabljanja dalo priložnost, da se ponovno srečajo in se osebno spoznajo.

Kljub vsem nesrečam, ki žal še vedno trajajo, mi je pandemija tudi pogosto pokazala, da moram bolj ceniti tisto, kar je bilo pred pandemijo samoumevno, in biti hvaležen za tisto, kar se zdi samoumevno.

In pandemija nam je kot osebjem naše ustanove in delu ekipe Animavisions pokazala, da se znamo prožno in inovativno odzivati na težke situacije!